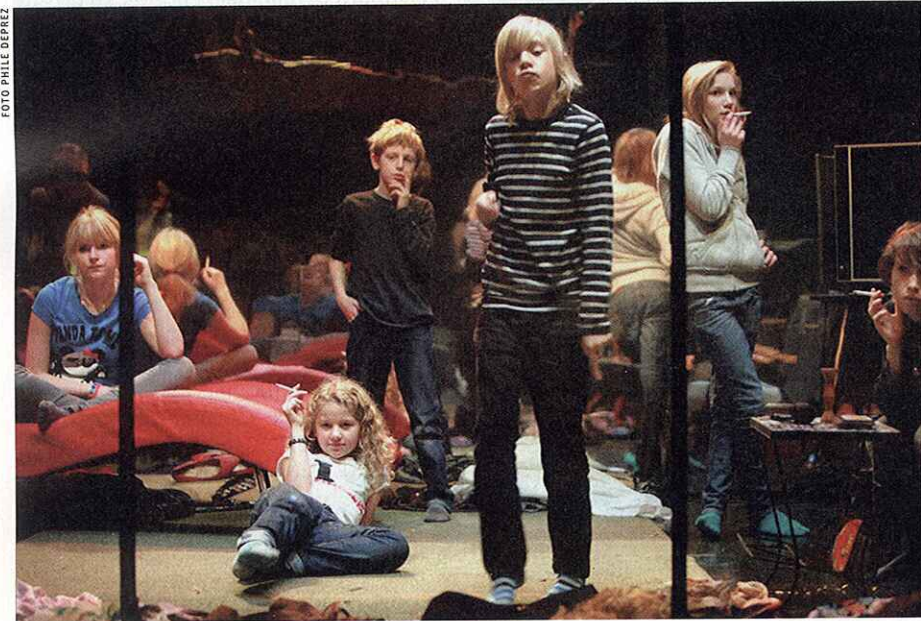

Děti vám to řeknou

Divadelní soubor Gob Squad ukazuje dospělým, v jakých klišé žijí

□ BÁRA PROCHÁZKOVÁ, Vídeň

Cigarety, sex a mejdany: první kroky k dospělosti.

Jak oslavíte své 45. narozeniny? Kamarádky budou chválit váš účes, i když všichni vědí, že vypadá příšerně. Strašně rádi byste si zatancovali, ale po rozvodu nemáte s kým, protože muži se zakulacenými bříškami se maximálně nabubřele předvádí, kdo toho ví víc o červeném víně. Pociť, že jste podobný nekonečně trapný večírek nikdy nezažili, vydrží jen do té doby, než se rozevře opona a děti nastaví dospělým děsivě realistické zrcadlo času. Nejen že se diváci stanou svědky sedmi lidských životů ve zrychleném přehrávání, ale uvidí především ten vlastní.

Uchopit čas

Představení *Before Your Very Eyes* (Přímo před očima) s vlámskými dětmi připravila belgická produkční společnost Campo spolu s německo-britským uskupením Gob Squad. To vzniklo před 17 lety během studentské výměny a od té doby přináší jedinečné multimediální projekty spojující fikci a realitu, často na skutečných místech jako v kancelářích nebo na stanicích metra. V rámci Vlámské sezony a festivalu 4+4 dny v pohybu je tuto sobotu a neděli uvede pražské Divadlo Archa.

Scéna připomíná vědecký experiment, během kterého vědci pozorují lidské osudy. Sedm dětí ve věku mezi 10 a 15 lety hraje ve skleněném akváriu, které je průhledné pouze z jedné strany. Zatímco tedy diváci mohou do detailu sledovat, co se v boxu děje, děti ven nevidí. Ručičky biologických hodin se začnou točit ve zrychleném tempu a děti potkávají nejen samy sebe v nedávné minulosti, ale především se vydávají na životní cestu do budoucnosti. Tu tvoří mix z jejich vlastních přání a imitace dospělých. Podle reakce vídeňského publika, kde byla inscenace minulý týden uvedena, je jasné, že velká část třeba zmíněnou scénu z večírku středního věku důvěrně zná.

Představením provází ženský anglicky mluvící hlas z reproduktoru, který komunikuje s dětmi a navádí k cestování v čase. S využitím již dříve natočeného materiálu se tu kříží několik časových rovin a srdcervoucí jsou především ty scény, ve kterých děti vzpomínají na své hračky, bez nichž by ještě nedávno neudělaly ani krok, nebo kde mluví o strachu a štěstí. Zatímco v dětství uměly štěstí přesně definovat, tato schopnost se postupně vytratí. Promítaný materiál je starý dva roky. Umělecké skupiny Gob Squad a Campo tehdy začaly

s dětmi pracovat a natáčely videa, kde si malí herci kladli otázky do budoucnosti, na něž dnes sami sobě odpovídají.

Během pár minut a s pomocí líčidel a multimediálních efektů se z nevině tancících dětí stanou pubertáci. Až zamrazí, jak rychle v životě dětská hra končí. Prvním krokem k dospělosti je cigareta, poté sex a neomezené mejdany. U středního věku se děti zastavují nejdéle. „Ten přichází, když dospělí nasazují čepici svému dítěti, pokud jim samotným je zima,“ říkají děti jednohlasně a vedle nudných večírků a ještě nudnějších diskusí o technických zlepšovacích parodují dospělácké rozhovory o rozpadajících se rodinách a podvádění partnerů.

Za devadesát minut pak hra přechází do melancholického stárnutí, děti si napudrují obličej, nasadí šedivé paruky a začínají si klást otázky, jestli by v životě udělaly něco jinak. Celý večer se mluví vlámsky, ale i když je text s titulky dobře srozumitelný, nejvíc stejně vyjádří pohyb, gesta a mimika.

I v českých médiích se množí pořady, ve kterých se ptáme dětí, a nejinak tomu je i v Německu nebo v Belgii, odkud umělci pochází. „Samí nemáme na mnoho otázek odpovědi, proto se čím dál častěji obracíme na děti,“ vysvětluje trend Johanna Freiburgová ze skupiny Gob Squad. Umělci si tímto projektem vyzkoušeli, že děti se nenechají tak lehce manipulovat jako dospělí. „Přemýšlíme o dětech běžně v klišé, ale bylo pro nás velmi šokující vidět, v jakých klišé ony vidí nás,“ říká Pascale Petraliová z uměleckého sdružení Campo: „Nejhorší bylo vidět, jak nás parodují pohybem. Najednou už netančíme s radostí, ale trapně kontrolujeme své taneční pohyby nebo se vzájemně komicky dotýkáme, když spolu mluvíme na večírcích.“

Publikum i divadelní kritici po jarní berlínské premiéře přijali hru s velkým nadšením. Deník *Süddeutsche Zeitung* dokonce psal o „nejkrásnější a nejpravdivější hře roku, minimálně pro ty 46leté“. A ačkoli se říká, že děti a zvířata nepatří na jeviště, je jedině dobře, že autoři toto pravidlo porušili. Děti vystupují lehce, suverénně a přesvědčivě. A poté, co dospělí pošlou náctileté samy po představení do postele, začínou sami usilovně přemýšlet o svém vlastním životě. ■